

SADRŽAJ

Uvodna reč

Predgovor

PURVAKARMA

Uvod

PRADANAKARMA – MOĆ SATURNA

Prvo poglavlje: Kralj Vikrama na svom dvoru razmatra koja je od devet

planeta nadmoćna

Drugo poglavlje: Sunce

Treće poglavlje: Mesec

Četvrto poglavlje: Mars

Peto poglavlje: Merkur

Šesto poglavlje: Jupiter

Sedmo poglavlje: Venera

Intermeco

Osmo poglavlje: Saturn

Deveto poglavlje: Rahu i Ketu, mesečeva čvorišta

Deseto poglavlje: Prosjačenje vasiona

Jedanaesto poglavlje: Presuda

Dvanaesto poglavlje: Početak perioda od sedam i po godina Saturnovog

gospodarenja Vikramaditjinim životom

Trinaesto poglavlje: Kralj Vikrama je lažno optužen za krađu i nateran da

radi u proizvodnji ulja

Četrnaesto poglavlje: Okončanje sedam-i-po i zadovoljavanje Gospoda

Saturna

Petnaesto poglavlje: *Saturnove priče o tome kako je naneo patnju svom*

guruu i drugima

Šesnaesto poglavlje: *Kralj Vikrama razotkriva svoj identitet*

Sedamnaesto poglavlje: *Kralj Vikrama se vraća u Uđajini*

PASČATKARMA

Božanstva, hvatači i pomoći

Mitovi

Vrata Kata

Moć Saturna

Dodatak

Rečnik

Bibliografija

UVODNA REČ

Vrlo je mali broj pojedinaca koji bi u današnje vreme mogli da napišu knjigu poput ove. Robert Svoboda je vrhunski obučen ajurvedski lekar, zapravo jedini Zapadnjak koji je ikada završio iscrpno obrazovanje na Indijskom ajurvedskom medicinskom koledžu. Njegovo obrazovanje i praksa ajurvede otkrili su mu širok spektar tretmana za različite bolesti i mogućnosti preventive. Budući da se ajurveda, barem u poslednjih nekoliko stoleća, u Indiji veoma često primenjuje u spoju sa astrologijom (đotišem), doktor Svoboda nije štedeo truda, kao ni mnogi indijski ajurvedski lekari, da ovlada ezoteričnim i zamršenim elementima astrologije.

I ajurveda i đotiš se podjednako koriste za lečenje i za predskazivanje bolesti; otuda između njih postoji prirodna saglasnost. Povrh toga, oboje su potkrepljeni višemilenijumskom moćnom intelektualnom istorijom i naučnim proverama, koje su dovele do njihove opšte prihvaćenosti u Indiji (i drugde) danas, uprkos pritiscima vršenim od strane zapadnjačke naučne misli. Uz ogromno znanje o ajurvedi, đotišu i njihovim praktičnim primenama, doktor Svoboda poseduje i dodatnu stručnost: izvanredno je nadaren za jezike i tečno govori hindi, guđarati, maranti i sanskrit. Stoga njegovo znanje ne potiče iz druge ruke, i nije izvedeno na osnovu loše prevedenih i neodmereno tumačenih prikaza ajurvede, astrologije, istorije ili mitologije. On je proučio razne astrološke i mitološke spise koje je iskoristio za sastavljanje ove knjige, od kojih su većina napisani na hindiju i guđaratiju, i sada po prvi put zapadnom čitateljstvu predaje priču o Šani-ju (Saturnu) u složenom prikazu izvedenom iz brojnih izvora.

U svim astrološkim sistemima Saturn je igrao ulogu koja nije u srazmeri sa činjenicom da on predstavlja samo jednu od devet planeta. U Indiji, kao i na Zapadu, Saturn – Šani na sanskritu – je dugo bio glasnik propasti. Razume se da je za svaku jedinku od krajnjeg značaja da spreči vlastitu propast. Stoga podsećanje na Saturnov položaj na čovekovo natalnoj karti i ulaženje u trag promenama tog položaja na nebu koji je u vezi sa različitim delovima nečijeg horoskopa – uključujući kuće, planete i konstelacije – pruža ključ za sprečavanje, ili barem usporavanje, Saturnovih sila zle kobi. Međutim, praćenje Saturnovih pomeranja nije dovoljno; to bi bilo nalik ukočenom stajanju na autoputu i posmatranju kamiona koji juri na vas. Poput iskoračivanja s putanje zahuktalog kamiona i eventualnog doživljaja trenutačnog straha kad vas zanese snažni nalet vetra, razumevanje Šanijeve moći je samo po sebi sredstvo za izbegavanje njegovih najgorih pustošenja. Razumevanje je sposobnost zato što pojedinca stavlja

u smislen odnos sa objektom razumevanja. A u smislenim odnosima uticaj je uvek obostran. U ovom slučaju, ne samo što Šani utiče na čovekove postupke i njihove ishode, nego i pojedinac može da utiče na Saturna. To se postiže pribegavanjem bilo kojoj od brojnih strategija razrađenih u cilju oplemenjivanja čovekovog odnosa sa Šanijem, koji se u Indiji ne smatra za skup inertnih čestica nego za veoma moćno živo biće sa određenim ličnim osobinama.

U Indiji, u kojoj se astrologija koristi gotovo isključivo u svrhu predskazanja, mnogo brige je posvećeno zlokobnim mogućnostima Šanija i načinima da se one umanje. Doktor Svoboda je uhvatio suštinu problema tako što nam je pružio uvid u najpoznatiju indijsku priču o Šanijevim pokorima, koje je ovaj nametnuo legendarnom kralju Vikramaditji. Sem toga, Svoboda nam je izložio i drevne strategije za preinačenje ili ublažavanje Šanijevog uticaja, kao i njihovo današnje tumačenje i primenu od strane ljudi koji su tek površno upoznati sa indijskom astrologijom, jezikom i ritualima. Verujem da će ova knjiga rasvetliti dotiž, samoisceljivanje i indijsku mitologiju onima koji je pročitaju.

*Frederik M. Smit, doktor filozofije
docent sanskrita i klasičnih indijskih religija
Univerzitet u Ajovi*

PREDGOVOR

Tokom decenije u kojoj sam gotovo neprekidno boravio u Indiji, moja najveća sreća sastojala se u tome što sam osam godina proveo u društvu svog mentora, Agorija Vimalanande. On

mi je izložio velik deo indijske klasične kulture i mnogih živućih tradicija, i naučio me kako da razumem beskrajnu raskoš Indije, ali i kako da funkcionišem u njoj. Jednog prepodneva početkom 1980, neposredno pre nego što je Saturn počeo da dominira mojim natalnim Mesecom, predstavio mi je Šani Mahatmju («Moć Saturna»). Nakon tog perioda nevolja koji se završio krajem 1987, dobio sam inspiraciju da prevedem Šani Mahatmju na engleski, kako bi ta priča mogla da živi i dejstvuje u kulturi veoma udaljenoj u vremenu, prostoru i osećajnosti od one u kojoj je nastala.

Moj prevod zasniva se na guđarati verziji Šani Mahatmje koju je napisao Prandīvan Harihar Šastri, a pedesetih godina u Bombaju objavio Natvarlal I. Desai. Mada je ta verzija u međuvremenu rasprodana a izdavač je obustavio svoju delatnost, još uvek je dostupan gotovo istovetan prevod na marati jeziku, koji je objavio Đaja Hind Prakašan 1990. u Bombaju. Ovo tumačenje je isključivo moje, uz obilnu pomoć gospođice Rošni Pandaj u prevođenju, i doprinos u vidu komentara od strane više osoba koje su pročitale delove teksta, uključujući Margaret Mahan, Rejčel Mejer i Klaudiju Velč. Gotovo doslovno sam sledio izvorni tekst, sa izuzetkom nekoliko anahronizama koji su izostavljeni i nekoliko neprevodivih igri reči kojih sam nažalost morao da se odreknem. Englesku reč 'pandit' koristio sam kao nesavršeni ekvivalent za sanskritsku reč pandita, od koje 'pandit' i potiče, iako pandita ima daleko šire značenje kako učenosti tako i intelektualnog poštenja nego 'pandit'.

Najznačajnija izmena koju sam izvršio sastoji se u tome što sam proširio i doterao upadljivo ovlašne priče iz teksta na guđaratiju koje se odnose na ostalih osam planeta izuzimajući Saturn, i obogatio ih pričama iz različitih svetih tekstova, kako bi ova knjiga mogla da predstavlja celovit prikaz svih Devet Planeta. Obogaćenu povest i propratni komentar sam sa poštovanjem i predanošću spojio, i nadam se da će ono što je iz toga proisteklo poslužiti kao verni prikaz astrološke stvarnosti. Neka rezultat tog

nastojanja ispuni čitaoce čistom i pozitivnom bawom ('stanje bića'), kako bi istina o ovoj temi postala jasna njihovim srcima isto koliko i njihovim umovima, i neka Devet Planeta, a naročito Gospodar Saturn, budu zadovoljni rezultatom!

Dugujem veliku zahvalnost mnogim ljudima, posebno gospođici Rošni Pandaj za pomoć u prevođenjima, gospođi Rondi Rouz za ilustracije i dizajnerski posao, doktoru Fredu Smitu za pronicljive komentare, i gospodinu Hart de Fou za mnoge dragocene priloge. Duboko sam zahvalan svom mentoru, Vimalanandi, i svom guruu u đotišu, poštovanom Mantriđiju. Iskazujem poniznu zahvalnost vladaru Saturnu što je dozvolio da se ovo delo realizuje.

PURVAKARMA

U V O D

A sada sledi »Moć Saturna«

Kada vidite reč 'sada' na početku neke indijske legende, odmah možete znati da je priča koja će uslediti *živa mudrost*. 'Sada' na tom mestu znači 'kada god uzmete knjigu i počnete da je čitate.' Svaki put kada se živa legenda ponovo prepričava je još uvek 'sada', jer žive priče žive u svetu čije vreme ne 'prolazi': tom svetu simboličke, subjektivne stvarnosti koji je svet unutrašnje percepcije.

Svi se generalno možemo složiti oko realnosti spoljnog sveta; mango manje više isto izgleda, miriše, istog je ukusa i opipa za svakog čoveka. U trenutku kada je mango u vama, ipak, vaš unutrašnji doživljaj njega postaje jedinstven za vas. Uzvišeni mudraci drevne Indije su dobro znali da su emocije i misli koje nastaju u nama kao rezultat naše interakcije sa spoljnim svetom

građa od koje je sačinjen 'unutrašnji kosmos.' Iako manje čvrste, a samim tim i suptilnije od materije opipljivog sveta, stvari sačinjene od suptilne materije su često stvarnije i trajnije od stvari sačinjenih od čvrste materije. Svi znamo koliko moćne mogu biti misli; iako misao ima minimalnu 'realnost' u fizičkom univerzumu, ona je uzrok većine fizičkih aktivnosti koje se u njemu odigravaju. Naše misli i osećanja se redovno pretvaraju u našu fizičku stvarnost, a naši fizički uslovi proizvode naša emocionalna i psihološka stanja.

Živa priča se rađa kada se živa mudrost ovaploćuje u suptilnoj materiji ljudske svesti. Svaki pisac beletristike zna kako u jednom trenutku pisanja priče likovi oživljavaju i počinju da upravljaju nastupajućim zapletima u priči. Kada likovi u jednoj svetovnoj knjizi koju je napisao jedan jedini autor mogu da zažive svojim životom, koliko li tek dinamičniji moraju biti mitski bogovi, vidovnjaci i heroji koji su u fokusu koncentracije miliona ljudi tokom hiljada godina? Žive priče žive svoje živote simbiotski unutar ljudi, očuvane uz pomoć redovnih priliva životne sile ljudi, hraneći se našom moći pažnje dok istovremeno obogaćuju našu duhovnu srž. Čitanje i slušanje moćnih priča ujedno predstavlja njihovo negovanje i podmlađivanje; učiniti ih svojim predstavlja njihovo udomljavanje; pričati ih drugima njihovo rasprostiranje. Žive priče žive među nama dok im služimo kao verni prenosioци, i tako na najbolji mogući način predaju svoju mudrost onima kojima je ona potrebna i koji je zaslužuju. Kao i bogatstvo, hrana, znanje i deca, priče moraju da kruže, kako bi mogle da se prenose sa generacije na generaciju, od jednog do drugog pripovedača, u neprekinutom nizu. Umire ona priča koju njen zadnji slušalac ne ispriča nijednom pre svoje smrti, kao što i bilo koja vrsta bića iščezne kada njen poslednji pripadnik ode na onaj svet bez potomstva.

Ukoliko je živa mudrost zdrava metafizička hrana, koja hrani i leči svoje slušaoce, onda je mrtvo znanje tek bespotreban teret koji može da se gomila u vama dok vas ne ubije ili dok ga se ne oslobodite. Suptilna supstanca neživog znanja vas bukvalno vuče

nadole; čini da vam srce 'oteža'. Živa mudrost vas bukvalno čini 'lakšim', tako što vam olakšava teret njegovog škodljivog prtljaga. Mrtvo znanje ponekad može doneti intelektualnu satisfakciju svom vlasniku, ali ono previše često postaje užasno breme kojeg njegov vlasnik mora da se oslobodi. A.K. Ramanuđan, koji je proveo većinu svog života okružen živim narodnim pričama, priča nam priču o starici koja je, mada je vrlo malo jela, postajala sve deblja i njene patnje su se gomilale. Kada je konačno doživela slom i ispričala sve svoje jade zidovima napuštene kuće, oni su se srušili pod pritiskom bola koji je izvirao iz njenih reči – i ona je čudesno ponovo postala vitka, tu i tada. Postojao je i jedan berberin koji se neobuzdano smejao manama svojih mušterija. Kada više nije mogao da zadrži te tajne, ispričao ih je drveću – ali ni drveće nije moglo da ih sačuva i ritmički ih je izbrbljalo kada su od njega bili napravljeni doboši.

Živa mudrost živi zato što sadrži jezgro Istine, delić Istinske Stvarnosti, koji se može preneti svakom ko je dovoljno otvoren i spreman da ga prihvati. Stvarnoj muzici, stvarnim stihovima i stvarnim pričama prirođena je moć da uče, isceljuju i izazivaju mistična iskustva. Kao i 'stvarna poezija', za koju Robert Grejvs kaže da uzrokuje da se slušaocu podigne kosa na glavi, tako vas i uživo saopšteni mit šokira kada ga zgrabite. Prava priča vas snažno obuzme i nikad ne pušta. *Šani Mahatmja* ('Moć Saturna') je jedna takva živa priča. Dok ulazite u njenu oblast trebalo bi da znate da su neke od njenih sastavnih priča prepričavane iznova i iznova hiljadama godina, kroz stotine naraštaja, u neprekinutom nizu. Kao i druge priče koje su 'žive', ona može, ukoliko joj to dozvolite, da vas odvede do onog prvobitnog, mitskog 'sada' u kojem bitiše.

Raspad zapadnog mita

Većina ljudi današnjice egzistira u spoljašnjem 'sada' u kojem je preplavljena mrtvim znanjem: silnom gomilom nepovezanih činjenica, spekulacija, mišljenja i izvrtanja. Znanje je postalo samo još jedan artikal u trgovini, gorivo koje trošimo na autoputu informacija. Simboli koji žive u vašoj unutrašnjoj stvarnosti ne označavaju spoljne stvari, one *su* vaše unutrašnji izrazi tih spoljnih stvari. Ukoliko u sebi nemate žive simbole, vi ste iznutra mrtvi čak iako spolja ne izgledate tako, poput sasušene žabe ili šupljeg zuba. Danas je čitav moderni svet zahvaćen žestokim grčem onoga što zovemo 'patologija simbola'. Koncept 'svetog' je uspešno iskorenjen iz našeg pogleda na svet, tog modela u kojem je sve manje ili više podjednako profano. Bilo kakav pomen 'unutrašnje stvarnosti' izaziva podsmeh ili trenutačno odbacivanje od većine naših sugrađana koji žive isključivo u spoljnjem svetu ovozemaljskog. Svi naši bitni mitski simboli odumiru ili su već mrtvi i više ne mogu da nas hrane, nadahnu ni zaštite. Neki ljudi to nadoknađuju skoro religioznim obožavanjem njihovih rodničkih mesta, domova, sportskih timova, državnih zastava i socijalnih institucija – neki čak postaju posvećenici kulta Elvisa – ali je većina tih surogatnih simbola toliko udaljena od sveta prirodne stvarnosti da svega nekoliko od njih zaista i uspe da zaživi. Naša urođena potreba za živim simbolima nas tera da stvaramo te prolazne mitove, blede odraze živih mitskih realnosti. Ali, ti slabašni nagoveštaji retko otkrivaju bilo šta o tome kako smo nastali, i ne mogu uspešno da osvetle bilo kakvu stazu ka bilo kakvoj višoj stvarnosti. Zbog toga što ne mogu uspešno da se prebace iz svakodnevnog vremena i prostora u 'uzorno' vreme i prostor mita, sintetičke legende mogu samo privremeno da zamene bitne mitske simbole koje gubimo, baš kao što uzimanje droga i ostale zavisnosti mogu samo privremeno da nam donesu osećanje blagostanja.

Iako moderni mitovi ne poseduju ništa više od privremene, iluzorne vrste života koji je napadnut bolešću, oni su ipak dovoljni

da njihovi pobornici poveruju da im nije potrebno ništa više. Što je još gore, velika većina modernih ljudi iz dana u dan nekritički prihvata štetne patološke mitove, slike koje u nama zažive svojim izvitoperenim životom i slede svoje ciljeve, ne obazirući se na našu dobrobit. Kao jato gladnih lešinara koji strpljivo čekaju da se nahrane slabima i lakovernima, okružuju nas legije vrlo isplativih, dobro osmišljenih i smrtonosnih pseudomitova naše popularne kulture. Mnoge mlade žene postaju anoreksične ili bulimične nakon što prigrle patološki mit 'vitkost je lepota', a mnogi mladi muškarci vrebaju i ubijaju jedni druge zato što su prihvatili zdravo za gotovo patološki mit 'nasilje je muževno'. Iz dana u dan, širom sveta, grupe mladih vojnika koje su njihovi pretpostavljeni zadojili izmišljotinom 'pleme je u opasnosti', hrabro i nemilosrdno ubijaju jedni druge, naizmenično podstrekivani i žaljeni od svojih zemljaka koji se klanjaju pred monolitom šovinističke časti. Danas milijarde ljudi ne žive ni za šta uzvišenije od ugađanja sebi i to rade u sve većoj meri, nagnani fikcijama tipa 'potrošnja je sreća'.

Među svim modernim mitološkim ne-mitovima možda je najopasnija laž, koju uglavnom nameću materijalistički naučnici i 'racionalisti', to da je naše društvo prevazišlo mit. Poricati da na nas utiče bilo kakva vrsta mita, patološkog ili korisnog, samo povećava verovatnoću da ćete u celosti biti pod njihovim diktatom. Mada su antropolozi kao Džozef Kembel upozoravali da roditelji ne bi trebalo da prenose svojoj deci zastarele ili mrtve 'zarazne slike' (slike koje na nas deluju neposredno, a ne kroz razmišljanje), sada odgajamo generaciju koja nema nikakvih zaraznih slika osim onih koje se odnose na seks i nasilje; decu koja ne znaju ni za kakav svet osim onog virtuelnog, televizije, tehno-popa, video igara i interneta. Ljudi su počeli oduševljeno da iskaču iz svoje kože pravo na internet, žrtvujući humanost u čije istraživanje nikada nisu bili upućeni za mogućnost da se utope u elektronski pronalazak *alternativne stvarnosti*. Kembel je unapred upozorio na opasnosti uzimanja našeg postojećeg društvenog uređenja zdravo za gotovo.

Žurba da se u prvi plan stave individualna prava, uz zanemarivanje društvenih vrednosti i odgovornosti, već je počela da pokazuje vrlo teške posledice po opstanak same naše civilizacije.

Živi, multivalentni mit ostaje najdelotvornija zaštita i tretman kojim raspolažemo kada naše 'zarazne' slike skliznu i spadnu, obezbeđujući nam valjanu idejnu ishranu i delotvornu vakcinu protiv ideoloških patogena koji su sveprisutni u današnjem okruženju. Mudra upotreba tradicija koje smo nasledili od naših predaka mogla bi da nam obezbedi takve slike, ali trenutni zapadnjački pogled na svet previše je okoreo a naše ikonoborstvo previše institucionalizovano da bi se uopšte priznale takve mogućnosti. Čak i u onim domenima modernih proučavanja, kao što je psihologija arhetipova, gde se priznaju mitovi, oni su dobrodošli tek nakon što im se ukine bilo kakva moć. Iz našeg pogleda na svet nestala je sposobnost mitova da prodru u autentičnu, neopisivu prirodu stvari; nedostaje to stanje mitom pobuđenog postojanja koje je živa mudrost. Otvarajući se ka modernom, zatvorili smo se za prastaro, i sve dok u tom zidu ne probušimo rupu ostaćemo zazidani van nas samih, izolovani od postojane stalnosti te vizije Stvarnosti oko koje su se naši preci toliko trudili da bi do nas došla netaknuta.

Iskrena molitva mogla bi da nas spase, ali danas većina nas sumnja da molitva može da promeni stvari, jer o Prirodi više ne razmišljamo kao o živom biću od koga može da se zatraži da ispolji saosećanje. Ovaj koncept je izašao iz mode u kulturi Zapada onog dana kada su stari grčki filozofi otvoreno izjavili da više ne znaju kako da tumače njihove najdrevnije zapise, rituale i simbole. Umesto da se okrenu ka sebi da bi pronašli ta sve nerazumljivija značenja, ti učenjaci su okrenuli svoje umove ka spolja, u jednosmernu kontemplaciju o pojavnom svetu, i odlučili da prihvate kao stvaran samo onaj deo prirode koji možemo da čujemo, osetimo, vidimo, okusimo i omirišemo. Ovakav pristup je učinio nelogičnom i lakom za odbacivanje čak i mogućnost da postoji

takva stvar kao što je živa mitologija, uz izvlačenje zaključka da su svi bogovi samo naduvana sećanja na istaknute ličnosti. Jednom kada je suština ovih grčkih mitova izgubljena, oni su se srozali od žive mudrosti do alegorija nalik životu, a onda do basni koje je svako mogao da tumači kako mu drago: izmoždenih mitova koji kao da žive čak i nakon svoje smrti.

Preterano slobodna primena takvog načina mišljenja svojstvenog modernom dobu, po kojem svaki progres mora da bude linearan, ubrzala je demitologizaciju i desakralizaciju našeg društva. Ovakav stav, koji pretpostavlja da je novo uvek nadmoćno nad starim, logično vuče korene iz zapadnjačke sklonosti linearnom mišljenju. Doktrina pravolinijskog progresa sprečavi pristup prastaraj mudrosti u sve što je moderno, propisujući da nove i različite forme stvarnosti moraju obavezno da odbace sve starije modele i da zauzmu njihovo mesto. S površne tačke gledišta ovo je često tačno, jer mitovi neprestano razvijaju nove načine da izraze svoje poruke, načine koji odgovaraju novim uslovima na koje neprestano nailaze. Ali, mitovi ne odbacuju svoje stare poruke da bi ih ispunile nove. Umesto toga, živi mitovi razvijaju nove načine prenošenja iste, večne poruke.

Terapeutski mit

Čak i pored toga što se naš trenutni oboleli pogled na svet širi kao rak, neki od nas su otpočeli da traže zamene za naše umiruće simbole. Mnogi koji se upuštaju u takve unutrašnje potrage čine to previše olako, putem prečica koje se ne preporučuju – na primer, kanalisanjem transa, bez razumevanja opasnosti koje ono predstavlja za njihove ličnosti. Drugi se zalažu za potpuni povratak zapadnjačkim hrišćanskim običajima, iako to nije ni verovatno niti izvodljivo, jer su se kulturne komponente koje su stvorile te običaje razvile u forme i izraze koji nisu spojivi sa tim arhaičnim

vrednostima. Jedino moguće rešenje je pozajmljivanje tradicija iz kultura koje su ih zadržale, jer globalizacija sada dozvoljava široku kulturnu razmenu u ranije neprohodnim smerovima; ali, nažalost, nisu sve tradicionalne kulture još uvek upotrebljive. Odbacivačka kultura koja se začela na Zapadu i raširila po svetu mami tradicionalna društva da odbace zastarela verovanja koja čine njihovu živu mudrost. U najboljem slučaju, ova 'nova' kultura ohrabruje jedino zadržavanje mrtvog znanja o spoljnim ritualima, u kome nema one varnice koja održava mitove u životu. A u najgorem slučaju, ona zabranjuje čak i tu maskaradu, mada zapravo oživljavanje spoljne forme svetog plesa, ukoliko nije praćeno vaskrsavanjem njegove ishodišne žive mudrosti, ne čini skoro ništa za povećanje kulturne vitalnosti, bez obzira koliko turista to privuklo. Naša sopstvena kultura je izgleda na dobrom putu da posvetovnjači sve naše nekada svete obrede i običaje – pogledajte samo šta su učinili sa pokladama i Božićem.

Transplantacija mita ne treba da se desi putem organizovanja masovnih preobraćanja iz jedne kulture u drugu, ili nekritičkog prihvatanja svih postojećih stranih tradicija. Nisu sve tradicije podjednako vredne za oživljavanje; astečka tradicija i njena glad za ljudskim žrtvama, na primer, jedna je od onih koje treba da ostanu mrtve i pokopane. Umesto toga, ispoljimo otvorenost za zdrave, životvorne tradicije, za aktivnosti koje bi mogle da nam pomognu u našoj obnovi i osvešćenju. Ljudska rasa još uvek u svom nasleđu ima zdravih izdanaka koji su nikli iz naše zajedničke gomile mitološkog komposta, izdanaka koji su energično rasli ko zna već koliko godina, a čiji plod je od posebnog ukusa i snage. Nagon mitske Prirode da očuva i razvija izdanke žive mudrosti je podjednako jak kao i nagon materijalne Prirode da u što većoj meri obezbedi opstanak i ukrštanje fizičke DNK. Baš kao što flora i fauna s jednog kontinenta često mogu da se odomaće u nekoj stranoj zemlji, mitovi koji su potekli iz drugih kultura mogu do dopru do udaljenih mesta i da se ukrste sa lokalnim pričama da bi proizveli

neočekivano izražajne hibride. Mada nam možda neće nadoknaditi ono što smo izgubili, neki od ovih izdanaka mudrosti mogli bi uspešno da se kaleme na naše kolektivno stablo mita i donesu nam ukusne kulturne plodove.

Jedan potencijalni izvor takvih kalemova može da bude Indija, jer deo indijske genijalnosti leži u njenoj sposobnosti da poveže mnoge, ponekad kontradiktorne aspekte 'onoga što jeste' u jedinstvenu višedimenzionalnu sadržinu. Mnogi od glavnih indijskih mitova su sposobni da prenose kosmološke podatke, arhetipski materijal, kulturne i društvene tabue, medicinske informacije i duhovnu i mističnu materiju svakome ko zna kako da im pristupi. Čak iako ih ne razumete u potpunosti, terapijski mitovi kao što je 'Moć Saturna' mogu da vam pruže delotvoran lek protiv štetnih ludosti patološkog mita, pod uslovom da tim lekovima dozvolite da vam prodru 'pod kožu'.

Mit ne može da govori duši koja mu ne dozvoljava pristup usled prekomerne intelektualne analize. Intelektualiziranje vašeg doživljaja mita može da ima površno terapijsko dejstvo jer će vam doneti prolazno smirenje i uverenje, ali ti efekti neće prodreti dublje od vašeg svesnog uma. Tek kada se usudite da uronite u stvarnost mita, on može da vas vrati u svoj izvor, teritoriju u kojoj je možda skrivena vaša reintegracija. Baš kao što ne biste pokušali da tumačite san pre nego što ste ga odsanjali, tako ne bi trebalo da pokušavate da istražujete vaše iskustvo terapijske slike pre nego što dozvolite da ta slika prodre duboko u vaše biće i da vam pokaže način na koji može da vam se obrati. Osećaj prethodi tumačenju u prirodnom poretku stvari; um početnika je dobar um za mit, jer, što manje znate, lakše je prodreti u vas. Kada opustite vašu odbranu i otvorite se priči, kao što se dete nevino otvara čudima sveta, mit može da uđe u vas. Ne možete da kontrolišete proces ukoliko želite da priča obavi posao; morate joj se predati, kao što je na to bio prisiljen kralj Vikramaditja, protagonista naše priče. Kada uspete da

naučite kako da se oslobodite sebe, sam univerzum može da vam postane učitelj.

Zbog toga što je većina nas naučena da ceni samo ona iskustva koja su razumljiva našem svesnom umu, bojimo se svega drugog, jer, kad god se od uma zatraži da prepusti kontrolu i nadmoć, on se oseti ugroženim. Ublažite njegov strah postepenim predavanjem. Postanite jelen u šumi i pretvorite priču u isposnika koji se doselio u vašu blizinu. Pristupite priči oprezno, spremni da pobegnute na prvi znak neprijateljstva. Dajte vašem intelektu dovoljno vremena da prepusti deo svog poseda vašoj intuiciji, jer, ne možete narediti nevinosti da se stvori u vama. Kada vidite da je u svakom trenutku srce priče potpuno čisto, a njena blagost i saosećanje bezgranični, tada možete bezbrižno da položite glavu u njeno krilo. Integrišite svaki opažaj kako se dogodi i naći ćete se instinktivno uvučeni u priču bez ikakve potrebe za vašim manevrisanjem. Odbacivanje vaše odbrane je sigurno tek nakon što ste se uverili da se ne izlažete invaziji nekih kulturnih sila. Tada možete biti uvereni da vas priča o Saturnu neće zaraziti astrološkim sujeverjem, ili učiniti da kao zombi pojurate ka svojoj čekovnoj knjižici da biste nekontrolisano ispisali donaciju za neku neopisivu glupost.

Životvorna priča kao što je to 'Moć Saturna' usađuje zdrave slike o ličnosti i o kosmosu, kao i o njihovom međusobnom odnosu u najdubljim slojevima bića onoga koji im se otvorio. Dok je čitate, kazujete, slušate, pažljivo oslušajte sveukupnost, beskrajni uvid u postojanje koji ona pobuđuje u vama. Mada dobri lekari i astrolozi obavezno uključuju pričanje u svoje terapije, priče koje *ajurveda* (tradicionalna indijska medicina) i *ḍotiś* (tradicionalna indijska astrologija) favorizuju posebno pomažu u ponovnom uspostavljanju celovite perspektive u svakome čija je svesnost o stvarnosti postala jednodimenzionalna. Celovitost će se ispoljiti u vama, u vašem životu, čim duboko u vaše biće i u vaše okruženje prodre slika celovitosti života.

Dotiš

Umesto da nagađate ko je Saturn i zašto je on tako bitan, zasada jednostavno dozvolite da njegov mit radi na vama, jer, znali ga ili ne, Saturn će uticati na vas. Svejedno, treba da znate da je Saturn najvažniji igrač u sistematizaciji Stvarnosti poznatoj kao dotiš, odnosno indijskoj astrologiji. Više od tek matematičkog uređenja proročanskih šema, dotiš je sam po sebi živi ep koji plete živote onih koji su dodirnuti njegovim izlaganjima i predskazanjima. Dotiš je otpočeo kao *Vedanga*, dopunski skup znanja koji je bio potreban da bi se pravilno koristile *Vede*, četiri drevne svete indijske knjige koje sadrže živu mudrost. Ove himne su, slog po slog i reč po reč, besprekorno očuvali njihovi posvećeni čuvari još od poslednje standardizacije Veda, pre više hiljada godina.

Vedske himne nisu stvorili ljudi; njih su primili, ili 'videli' kao oličenja Stvarnosti, nadahnuti vidovnjaci poznatiji kao *rišiji*. Indija od pamtiveka uči da je jedina prava 'stvar' koja postoji u vasioni, 'stvar' koja prethodi stvaranju i animira sva živa bića dokle god kosmos postoji i koja će ostati i posle kraja ispoljene vasionne, upravo homogeni Duh koji je van vremena, prostora i uzročnosti. Ova Duša Svega, često poznata kao *paramatma* ili *puruša* je Apsolut, Sveopšta Stvarnost, apsolutna i neograničena osnovna zbilja iz koje proističu sve stvarnosti. U njoj se nalaze sve mogućnosti i iz nje potiče svo znanje. Vedske himne su nadahnuti izrazi ove Apsolutne Stvarnosti, onako kako su ih 'videli' rišiji, i iz tih Veda su proistekle sve indijske *vidje* (oblici žive mudrosti, u koje spadaju i ajurveda i dotiš). Svaka vidja je boginja, muza koja mora strpljivo i neumorno da se obožava sve dok se ne stvori lični odnos između vidje i učenika, međusobni odnos u kojem jedno drugo obuzimaju. Tada se veo podiže i razumevanje postaje jasno. Tek kada vas obuzme muza možete da posedujete mudrost.

Dotiš je vrsta *sadane* (duhovne prakse), metod za razumevanje *Dotir Vidje* ('Nauke o Svetlosti') i same Sveopšte Stvarnosti posredstvom Devet Planeta. Planetarni mit čini važan deo ove sadane. Većina nas 'zna' da devet planeta – Merkur, Venera, Zemlja, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun i Pluton – kruži oko našeg sunca. Mada je tačno da sa sunčeve tačke gledišta Zemlja kruži oko sunca, takođe je tačno da sa zemaljske tačke gledišta, na osnovu onoga što možemo da vidimo na nebu, sunce kruži oko zemlje. Slavni fizičar Ernst Mah je jednom izjavio da ne postoje fizičke osnove za tvrdnju da zemlja rotira oko sunca, jer nam relativnost kretanja podjednako omogućava da kažemo da vasiona rotira oko zemlje. Možemo da odaberemo bilo koju tačku gledišta koja najviše odgovara našoj svrsi. Pošto smo kao proučavaoci astrološkog mita više zainteresovani kako planete utiču na nas, a ne obrnuto (mada i mi utičemo na njih), najpogodnije i najkorisnije nam je da gledamo u nebo s naše ljudske, zemaljske tačke gledišta. Sa zemlje je pet planeta – Merkur, Venera, Mars, Jupiter i Saturn – vidljivo golim okom. Ako im pridružimo dva svetlosna tela – sunce i mesec, od kojih jedno kao da kruži oko zemlje a drugo to zaista i radi – imamo sedam 'planeta' za koje je znao skoro čitav stari civilizovani svet najmanje 1 500 godina pre Hrista.

...

Iako sedmodnevna nedelja možda jeste, a možda i nije bila u upotrebi u vedskoj Indiji, u jednom trenutku je bila svesrdno

uključena u đotiš. Pošto je broj sedam numerološki važan (sedam nota u muzičkoj skali, sedam boja duge, sedam pečata otkrovenja), astrolozima je vekovima bilo dovoljno da barataju sa sedam planeta. A onda, pre barem 1 500 godina, dva nova nebeska 'tela' su 'planetarizovana' u Indiji, jedno za drugim. To su bili Rahu i Ketu, dva mesečeva čvorišta, koji u stvari predstavljaju tačke na nebu gde se ravan mesečeve orbite oko zemlje i ravan ekliptike (ravan zemaljske orbite oko sunca) presecaju. Iako nisu ni vidna ni materijalna, ova čvorišta, tačke u kojima se dešavaju pomračenja, svejedno utiču na nas. Dodavanje Raha i Keta je povećalo broj 'planeta' na devet: sedam boja duge, smeštenih između ljudskom oku nevidljivih boja – infracrvene i ultraljubičaste. Pošto je devet takođe i broj jednocifrenih celih brojeva u našem osnovnom dekadnom sistemu računanja, Devet Planeta u numerološkom smislu predstavljaju ukupnost mogućnosti u našem univerzumu.

Tokom vekova indijski astrolozi su uvideli da je Saturn mitološki najvažniji, najjači i najopasniji od svih Devet Planeta, i posvetili su značajno vreme i napore da pronađu način da se posledice Saturnovog uticaja na nas drže pod kontrolom. Jedan od načina koji su razvili za isceljivanje loših uticaja Saturna je živi mit koji zovemo 'Moć Saturna', čiji tekst počinjete da čitate u onome što je vaše trenutno lično 'sada.'

Kako koristiti 'Moć Saturna'

Ukoliko želite da 'Moć Saturna' deluje terapijski na vas, moraćete sebi da obezbedite sveto mesto i vreme u kojima ćete ga upotrebljavati. Saturn živi u mitskom vremenu i prostoru i moraćete tamo da ga posetite ukoliko želite da mu pristupite. Ovo možete da postignete samo ako se privremeno odvojite od spoljnog vremena i prostora. Ukoliko je neophodno, možete da iskoristite nečiji tuđi posvećeni prostor, kao što je to crkva ili hram, ali najbolje je da

imate svoj sopstveni sveti prostor, jer ono što je sveto za vas ne mora to da bude i za nekog drugog. Takav prostor možete da stvorite bilo gde u vašoj kući (u krajnjem slučaju i u svom kupatilu), uz uslov da je to mesto tiho. Veličina nije merilo; čak i ugao sobe može biti dovoljan, ukoliko je dovoljno miran. Iz tog ugla sklonite sve što može da vas podseća na vašu svakodnevnu egzistenciju i stavite tamo predmete – sveću, lampu, ili možda zvonce – koji su sveti za vas. Dok budete iz sedmice u sedmicu sedeli na tom istom mestu u meditaciji i molitvi, mirne vibracije koje stvarate će prožeti taj prostor. Ukoliko budete uporni sa vašom vežbom na tom mestu, doći će trenutak kada ćete od samog sedenja tamo početi da se osećate smirenim i staloženim.

Da biste ušli u sveto vreme, odaberite deo dana ili noći kada vas najverovatnije niko neće uznemiravati i sedite na vaše mesto izolovani od svih svetovnih uticaja (tj. isključite radio i televizor; izvucite telefon iz utikača, isključite mu zvonce ili uključite sekretaricu; možete i da stavite poruku na vrata, ukoliko je potrebno). Pokušajte da svaki put sednete i čitate u isto doba dana, pri čemu je poželjno da ste uvek okrenuti u istom pravcu. Ako je moguće, okupajte se neposredno pre čitanja; ukoliko ne, bar operite ruke, stopala i lice. Zapalite sveću, ili još bolje lampu koja gori biljno ulje ili gi (prečišćeni puter). Soba treba da je mirisna, a to se najbolje postiže mirisnim štapićem. Ukoliko imate cveća, priložite jedan ili više cvetova. Kada sednete, stavite malu količinu nečega slatkog ispred vas. To će upiti nešto od vibracija koje stvarate dok čitate ili slušate, pa kada to pojedete na kraju vašeg čitanja te vibracije će se preneti duboko u vaše tkivo, gde će polako preobražavati vašu svest.

Zvuk je bitan. Zvuk reči formira onaj bitan deo njenog značenja koji prevazilazi domen svesnog uma. Intelektualiziranje, svođenjem reči na svesno upravljane obrasce, samo uništava vibracije dubokog značenja koje izgovorene reči prenose na svoje slušaoce. Onima koji imaju uši se savetuje da u tako stvorenoj

atmosferi poslušaju ovu priču, bilo da slušaju govornika ili sami govore nekom drugom. Čak i ako je čitate nemo, čitajte kao da to radite naglas. Obratite pažnju na sve reči, čak i imena, ne pokušavajući da ih sve zapamtite, ali pokušajte da zazvuče pravilno. Intelektualna analiza može doći kasnije, nakon vašeg prvog iskustva s pričom u njenoj celosti. Uđite u nju i dozvolite da ona uđe u vas.

Rad sa ovakvom terapijskom pričom je veoma sličan radu sa ostalim tradicionalnim terapijskim postupcima, uključujući i kolibu za preznojavanje američkih Indijanaca i niz ajurvedskih postupaka za pročišćavanje poznatih pod imenom *pančakarma*. Prvo dolazi uvodna etapa procesa (na sanskritu *purvakarma*), tokom koje se pripremate za iskustvo. Onda dolazi do samog iskustva (*pradanakarma*), tokom kojeg bi trebalo da dođe do neke vrste katarze. Ajurvedsko pročišćavanje će mnogo verovatnije dovesti do fizičke katarze nego čitanje 'Moći Saturna', koje će pre dovesti do emocionalne i duhovne katarze, ali će se tokom ove etape svakako dogoditi izvesno katarzično pročišćenje, ukoliko ste se pravilno pripremili za to. Konačno dolazi do stadijuma *pasčatkarme*, tokom kojeg dolazi do vašeg podmlađivanja i reintegracije. Ova knjiga je na sličan način podeljena u tri dela. Uvod će vam pomoći da se pripremite za iskustvo čitanja priče, koja zauzima središnji deo; krajnji deo knjige će vam pomoći da razumete šta ste pročitali i kako da to ponajbolje upotrebite.

Svako ko se uputi u priču, preuzima i obavezu da je prosleđuje dalje. Ova knjiga koju držite u ruci je način na koji sam naumio da prenesem ovo posebno sveto štivo. Ramanuđan je napisao u predgovoru svoje knjige *Narodne priče iz Indije*: «Priče i reči nemaju samo težinu; one takođe imaju svoja htenja i besove, i mogu da uzmu različite vidove i da se osvete osobi koji ih ne prepričava i ne pušta u svet ... One su tu pre nego što ih ijedan pripovedač izrekne; ne vole kada se ne prenesu drugima, jer samo činom prenošenja mogu stalno iznova da nastaju. Knjiga kao ova je

motivisana takvom potrebom. Ukoliko znate priču, ne dugujete je samo drugima, već je i samoj priči bitno da je prepričate, jer u suprotnom odumire... Tradicije moraju da se održavaju u dobrom stanju i da se prenose, inače, pazite se – kao da takve priče poručuju – nešto će vam se desiti. Ne možete ih samo gomilati.» (Ramanuđan 1991.) On priča o jednom pripadniku plemena Gond koji je raspolagao sa četiri priče koje je bio previše lenj da ponavlja. Jedne noći, dok je taj Gond čvrsto spavao, priče su se pomolile iz njegovog stomaka, sele na tog hrčućeg klipana i zaverile se da ga ubiju jer je odbio da ih ikome ispriča. Gond je preživeo samo zato što je njegov sluga, koji je želeo priče za sebe, slučajno saznao za zaveru i bio u mogućnosti da spreči svaki pokušaj ubistva. U jednom drugom slučaju, pesma koju žena nije nikad otpevala i priča koju nije nikad ispričala, izašle su na njena usta dok je spavala i pretvorile se u muški kaput i par cipela, stvari koje su dovele njenog muža do lude ljubomore.

Mada sve žive priče sasvim sigurno nisu benigne, 'Moć Saturna' je u celosti u dobrom duhu, pravi anđeo milosrđa koji nepristrasno deli pomoć i utehu svim pridošlima. Neki bi mogli da nazovu srećom što ste odabrali ovu knjigu za čitanje; ja, međutim, verujem da je ova knjiga odabrala vas, da vam je bilo suđeno da se sretnete. Ona i ja smo bliski još od našeg prvog susreta, u Bombaju 1980. Moji motivi su i sebični, jer se nadam da ću ovim delom Saturna učiniti srećnim, a i nesebični, jer se nadam da je i drugi mogu upotrebiti na sličan način, da svoj život učine srećnim ugađajući Saturnu. Pravi ljubitelji mitske stvarnosti ne mogu da budu distancirani od mudrosti koju nose; oni uvek govore i pišu o svojim voljenima s ljubavlju i naklonošću, i vole da podele lepu reč s ostalim istomišljenicima. Vi koji čitate ovu priču ne morate odlučiti da je učinite delom sebe, kao što sam ja to učinio, jer će to od vas zahtevati da je hranite svojom krvlju. Možda ste samo radoznali, ili možda samo želite da je upotrebite da vam pomogne da se oslobodite svog jada. Mislim da ćete uvideti da je posebno korisna

kada ste u nevolji. Šta god da vam je cilj, molim vas da za nju nađete odgovarajući sveti prostor, vreme i stav, a onda joj se predajte. Ne stojte joj na putu i ne brinite za ono što bi sledeće moglo da se dogodi. Što se više otvorite prema ovom posebnom svetom štivu, ono će dublje prodreti u vas i biti u većoj mogućnosti da obogati vaš život.

Pradanakarma

Om Šam Šri Šanaiščaraja Namaha

Prvo Poglavlje

Kralj Vikrama razmatra u svom dvoru koja je
od Devet Planeta nadmoćna

Herojski Vikramaditja je jednom vladao gradom Uđajini. On je bio umni čovekoljubac koji se istrajno držao pravednosti i bio uvek voljan da olakša jade svojih podanika. Pazio je na svoje građane kao da su bili njegova sopstvena deca, a oni su mu zauzvrat pružali isto poštovanje koje su odavali svojim očevima. Dokle god je kralj Vikramaditja vladao Uđajinijem, čestitost i dobro ponašanje su

prožimali svaki ugao njegovog kraljevstva i svaki stanovnik je bio pravedan i srećan.

Šireći oko sebe svetlo čuvara deset pravaca, kralj Vikramaditja je privukao sve najveće umove svog doba u svoj dvor, isto kao što pčele privlači cvet koji obiluje nektarom. I baš kao što pčele pomažu biljci da se razmnoži, kralj je umnožio svoje znanje uvlačenjem ovih stručnjaka u diskusiju o teškim pitanjima religije, etike i državnštva, pitanjima o kojima bi oni dugo i naporno raspravljali i premišljali, pre nego što bi konačno došli do jednodušnog zaključka.

U jednoj takvoj prilici kralj Vikramaditja je dobro raspoložen sedeo u svom iskićenom dvoru, divan miris je obavijao njegov presto, a oko njega je bilo mnoštvo stručnjaka za rituale, državnih ministara, dvorana i pandita. Nakon što se taj skup ljudi vrednih poštovanja pozabavio nekim otrcanim temama, počeo je prijateljski razgovor o predmetu koji je bio drag kraljevom srcu: rasprava o tome koja je od Devet Planeta najvažnija.

Svaka planeta imala je svog pobornika među tim mudracima koji su, poput čuvenog Varahamihire, uspešno prešli ogromni okean astrološkog znanja. Svaki pobornik bio je iskreni obožavalac planete koju je zastupao, i dugo bi iskazivao počast i divljenje svakoj od osobenosti dotične planete, kao i njihovim simbolima koji su blistali da bi ulepšali njihova brojna izlaganja. Mir je zavladao svuda oko prestola pošto je svako uvo krajnje usredsređeno slušalo kako će stručnjaci izložiti svoja mišljenja.

Drugo poglavlje

S U N C E

(Ilustracija na strani 28: Sunce)

Pobornik Sunca zapodenuo je takmičenje, budući da je Sunce najsjajnije od svih planeta. Kosa tog pandita ličila je na lavlju grivu i uokvirivala široko, samopouzdanu lice koje je sijalo kao samo zlato. Njegov užareni pogled odavao je dostojanstvo, snagu i autoritet, i upotpunjavao njegovo kraljevsko držanje dok mu je bespogovorni, pomalo arogantni glas tutnjao dvoranom: «Sunce je nadmoćnije od svih drugih planeta, i biva zadovoljno sa svakim ko ga stalno obožava. Ono je među planetama Bog ovaploćen u solarnom obliku. Oni koji se redovno i predano opominju Sunca, bivaju lišeni svih briga, bolesti i siromaštva, jer nepokolebljivo bogoštovanje Sunca ruši sve prepreke i ispunjava sve najdraže želje.

«Sunce ima razbacanu, kudravu kosu, britak um, markantnu pojavu, veličanstven glas, i nije naročito visoko. Oči su mu boje meda i sjajne poput vina, a kosti su mu krupne i snažne. Ima Pita konstituciju. Hrabro je i istrajno; ten mu je bakarno crvenkast ili zlatast, a stopala neupadljiva. Kiti se crvenim cvećem i nosi ruho šafranove boje, a u ruci mu je crveni lotos. Njegov metal je zlato ili bakar, a njegov dragi kamen je rubin. U telu, ono upravlja kostima.

«Sve potiče od Sunca, jer ono je duša svega. Ono je kralj neba, vladar svega što se nalazi između zemlje i nebeskih predela. Kao gospodar istoka, Sunce vlada i nedeljom i sazveždem Lava. Ono je Uzrok Dana, Strašno Biće Vatrene Zraka, Označivač Blaženstva Sveta. Zovu ga Sijalo, Oživljavač, Rađalac, Davalac Života, Stvaralac Svetla, i Onaj čiji su zraci prodorno vreli. Harite, Sunčevi zeleni konji, su sedam sunčanih zraka, koji predstavljaju sedam vedskih ritamskih mera: Gajatri, Trištip, Anuštup, Đagati, Pankti, Brihati i Ušnik. Bez Sunca nema računanja vremena, a bez

vremena ne može biti ni poetskih mera stiha, ni godišnjih doba, ni ritma u svetu.

«Godina je točak Sunčeve kočije. Taj točak ima dvanaest paoka, a to su dvanaest meseci. Svaki mesec, vaše veličanstvo, ima sopstvenog devu, apsaras, rakšasu, zmiju, jakšu, rišija i gandarvu. Na primer, u toku meseca đjeste (maj-jun), deva je Mitra, apsaras je Menaka, rakšasa je Paurušeja, zmija je Takšaka, jakša je Ratasvana, riši je Atri, a gandarva je Haha. Deva, riši, gandarva i apsaras pripadaju nebeskim predelima, dok rakšasa, zmija i jakša borave u nižim ravnima.

«Svaki *deva* je božansko biće koje zauzima Sunčevu palatu za vreme datog meseca i tada vlada Suncem. Ti deve uvećavaju Sunčev veličanstveni sjaj svojim sopstvenim blistanjem. *Rišiji* (vidovnjaci) sastavljaju himne kojima valja veličati Sunce. *Gandarve* (nebeski muzičari) i *apsarase* (nebeske plesačice) služe solarnom božanstvu pesmom i plesom, dok se *jakše* (polubogovi) i njihova pratnja klanjaju njegovim zracima. Zmije nose sunce, a *rakšase* (zaštitnici) ga prate. Od izlaska do zalaska Sunca, Valakilje (šezdeset hiljada rišija veličine palca) okružuju Sunce i vode ga napred. Kontakt sa tim rišijima, gandarvama, apsarasama i ostalima preinačava Sunčevu blistavost svakog meseca u skladu sa njima svojstvenom moći, pokorom i vrlinama, tako da svaki mesec poseduje vlastite osobine, usled čega Sunce, mada je jedno i uvek isto, ima dvanaest različitih oblika, naziva, karakteristika i osobenosti.

«Dvanaest solarnih deva su dvanaest aditja, sinova Aditi. Vrhovni Gospod stvorio je Bramu, Tvorca, koji je stvorio rišija Maričija, a ovaj je stvorio rišija Kašjapu. Kašjapa je imao trinaest žena, od kojih je jedna bila Aditi, jedna od šezdeset kćeri patrijarha Dakše. Dvanaest aditja su Vivasvan, Arjama, Pušan, Tvaštri, Savitri, Baga, Data, Vidata, Varuna, Mitra, Šakra i Urukrama.

«Vivasvan ('Blistavi') je sa svojom ženom Samđnom imao troje dece: Praoca (*manu-a*) zvanog Vaivasvata, i blizance Jamu i Jami.

Sa Čajom je Vivasvan imao još tri potomka: planet Saturn, Praoca Savarnija i boginju Tapati. Nakon što se na Zemlji pojavila u obliku kobile, Samđna je Suncu rodila i Ašvin blizance, ta božanstva koja nikada ne lažu i uvek su verna. Vaivasvata – koji je u sedmoj epohi (*manvantara*) ovoga Dana Tvorca (*kalpa*), epohi u kojoj mi živimo imao ulogu Praoca – imao je deset sinova. Najstariji od njih, Ikšvaku, pojavio se iz Vaivasvatinog nosa kada je ovaj kinuo; Ikšvaku je taj koji je osnovao solarnu rasu ljudskih kraljeva. Gospod Ramačandra, sedma inkarnacija Gospoda Višnua, koji se rodio na Zemlji da bi spasao svet nakon što ga je demon Ravana uzurpirao, bio je potomak Ikšvakua. Ta solarna dinastija završila se sa Brihadbalom, koji je poginuo u *Mahabharati*.»

«Kako to da je Vivasvan prvo imao decu sa jednom ženom, zatim sa drugom, a na kraju ponovo sa prvom?», dobrodušno je upitalo njegovo veličanstvo kralj Vikramaditja. «Ispričaj nam celu tu priču.»

«Samđna, Vivasvanova supruga», počeo je pandit, «bila je kći Tvaštrija, nebeskog graditelja koji je poznat i kao Višvakarman ('Neimar Kosmosa'). Samđna ('uzajamno razumevanje, slaganje') je mnogo godina živela sa svojim zasenjujućim mužem, i tada se rodilo prvo troje njihove dece: Vaivasvata, Jama i Jami. Kada je velika toplota njenog supruga postala nepodnošljiva, stvorila mu je ženu koja će je zameniti, i koja je izgledala isto kao i ona, tako što je oživela sopstvenu senku (*čaja*). Zatim je otišla u kuću svoga oca, i požalila se Tvaštriju da joj je život sa Suncem bio nemoguć zbog njegovih žarkih zraka. Kada ju je Tvaštri sa odgovornošću posavetovao da se vrati svom mužu, ona je umesto toga odlučila da postane kobile na Zemlji, i u tom konjskom obličju počela je da vrši strogu pokoru, hraneći se samo senom, kako bi se osposobila da podnese isijavanje svog supruga.

«U međuvremenu je Čaja, koja je bila Samđnina oživljena senka, rodila Vivasvanu troje dece: prvo Savarni, zatim Saturna, i na kraju Tapati. Mada rođena od senke, ta deca nipošto nisu bila

kratkovečna; Savarni je bio određen da postane Praotac osme epohe ovoga Dana Tvorca, Tapati je postala reka na Zemlji, a uskoro ćemo čuti i o slavi planete Saturn.

«Čaja je svoju decu volela više od Samđnine dece, što je naljutilo Jamu. Jednoga dana, sit njene pristrasnosti, digao je noge kao da će je šutnuti. Mada je nije stvarno šutnuo, Čaja se razgnevila i proklela ga time da mu noge otpadnu od tela.

«Užasnuti Jama otrčao je do svoga oca vičući: "Spasi me! Spasi me!" Kada mu je ispričao za Čajinu kletvu, Sunce ju je hitno ublažilo rekavši da će crvi donekle izjesti njegova stopala, i da će zatim ti crvi pasti na zemlju, čime će se prokletstvo ispuniti. Pošto je na taj način spasio noge svog sina i nežno utešio Jamu, Vivasvan je počeo da sumnja da žena sa kojom živi nije njegova supruga Samđna. Uostalom, koja bi majka proklela sopstveno dete? Zato je pozvao Čaju i strogo je zapitao: "Kako to da ne gledaš jednako na svu svoju decu?" Kada nije dobio zadovoljavajući odgovor, Sunce je gnevno poraslo i bilo spremno da prokune senku svoje žene. Njegov silni bes toliko je zastrašio senku da mu je sve priznala, i on se smesta razveo od nje.

«Razjaren, Vivasvan je otišao kod Tvaštrija, koji ga je umirio, izložio mu Samđnin položaj i njeno zavetovanje, i posavetovao ga kako da izađe iz neprilike. Kada se divotno nebesko telo složilo sa planom, Tvaštri je vezao Sunce za svoju glodalicu i obrusio deo njegove siline. Od tog dela Sunčevog sjaja koji je Tvaštri uklonio, taj kovač je iskovao disk Višnua Zaštitnika, trozubac Šive Razoritelja, vazdušno vozilo koje je koristio Kubera, bog bogatstva, i koplje kojim je rukovao Kartikeja, generalisimus bogova.

«Tako ublažen, Vivasvan je pošao da traži Samđnu. Kada ju je pronašao na Zemlji u obličju kobile, postao je pastuv i zaljubljeno joj prišao. Ona se okrenula od te nepoznate životinje, pokušavajući da je izbegne, budući da ga nije prepoznala. Međutim, njegova žudnja za njom bila je ogromna, i on ju je sledio, uhvatio i izlio joj svoju semenu tečnost u usta. U strahu da to nije njen muž, ona je tu

spermu izbacila kroz nos, i iz tog moćnog semena ponikli su Ašvin blizanci, koje su Vede proglasile Uvek Pouzdanim.

«Samđnin sin Jama je taj koji odnosi duše onih čiji je životni vek priveden kraju; on je čuvar južnog pravca. Pošto je Jama jednom prilikom postao vrana u strahu od demonskog kralja Ravane, sve se vrane poštuju kao Jamine sluge. Naćiketa i Markandeja postigli su pobedu nad smrću i postali besmrtni tako što su umilostivili Jamu. Svojom predanošću Savitri je primorala Jamu da njenog muža Satjavana vrati iz mrtvih. Klanjam se tom Jami, gospodaru smrti», nervozno je završio pandit, nadajući se da će tim rečima zadržati zloslutnog boga smrti podalje od sopstvenog života što je duže moguće.

«Ja verujem», pronicljivo je rekao kralj, «da je i Karna bio sin Sunca!»

«Jeste, vaše veličanstvo», pohvalno je odgovorio stručnjak za Sunce. Veliki ratnik Karna ('uvo'), koji je bio potomak Gospoda Sunca i devojke Kunti, koja je pripadala ljudskom rodu, rođen je sa parom minđuša i blistavim naprsnikom. Oni su bili deo njegovog tela, i zato nijedno oružje nije moglo da ga povredi. Kada se Gospod Indra, kralj bogova, zabrinuo da bi Karna mogao da ubije njegovog sopstvenog sina Arđunu za vreme velikog rata *Mahabharate*, lično se pojavio pred Karnom i zamolio ga da mu pokloni te ukrase. Karna ih je otkinuo sa svog tela i dao mu ih, ne obazirući se na bol, i ne mareći za činjenicu da je time izgubio svoju neranjivost. Zbog te besprimerne nesebičnosti Indra ga je proglasio bogom među darodavcima.

«Kao i njegov sin Karna, i samo Sunce je veliki davalac. Jednom, kada su Arđuna i njegova braća bili prognani u šumu, imali su od odeće samo jelenske kože i kore od drveta, i nedostajale su im čak i posude za pijaću vodu. Tada je Judištira, najstariji od braće, poslušao uputstvo svog sveštenika i obavio disciplinovano bogoslužjenje Suncu. Pomoću svojih molitvi dobio je akšajapatru ('ćup koji se nikad ne prazni', ili kornukopiju), koja je

ispunjavala sve želje njegovog srca; šta god da je zatražio, taj ćup bi mu to pribavio.

«Dok je bio učenik, Hanuman, majmunski bog koji je pomogao Gospodu Ramačandri u njegovoj borbi protiv Ravane ('Urlača'), želeo je da nauči Vede i njihove dopunske pouke. Hanuman se prvo obratio Jupiteru, guruu bogova, koji nije bio voljan da pouči majmuna koji je stalno skakao s mesta na mesto. Razočaran, Hanuman je otišao do Sunca, koje ga je zapitalo: "Ja sam stalno u pokretu; kako onda da te poučim?" Hanuman je odgovorio: "I ja ću se neprestano kretati, tačno ispred tebe." I tako je bio u stanju da uči, zahvaljujući velikodušnosti Sunca.

Gospodu Suncu i riši Jađnavalkja može da zahvali što je zadobio Belu Jađur Vedu. Kada je čuveni riši Veda Vjasa, koji je podelio Vede na četiri dela, svakom učeniku preneo po jedan deo, poglavito prozni tekst pod nazivom Jađus bio je saopšten Vaišampajani, koji je bio Jađnavalkjin guru. Jednom prilikom je Vaišampajana, isprovociran nekim Jađnavalkjinim gordim rečima, rekao svom učeniku: "Sad mi te je dosta, ti potcenjivaču gurua. Gubi se! Ali, pre nego što odeš, ostavi ovde sve što si naučio od mene."

«Jađnavalkja je tada pokorno ispovraćao sve Jađus mantrre koje je bio naučio i otišao. Videvši kako te Jađus mantrre leže razbacane po tlu, ostali učenici su se žurno pretvorili u jarebice i lakomo ih pojeli. Zbog te neobične gozbe je ta privlačna verzija Jađus mantri postala poznata kao Taitirija ('ono što potiče od jarebice') ogranak Jađur Vede.

«Zatim je Jađnavalkja težio da otkrije vedske himne koje čak ni njegov guru nije znao, te je obožavao Sunce i klanjao mu se u vidu Surje Narajane ('Sunce kao Najviši Gospod'), moleći mu se za nadahnuće. Umilostivljen, Gospod Surja Narajana pojavio se pred Jađnavalkjom u obliku konja (*vađi*) i saopštio mu Jađus mantrre koje nikom drugom nisu bile poznate. Jađnavalkja je onda to bezgranično mnoštvo himni podelio na petnaest delova poznatih

kao *vaḍasaniji* ('ono što potiče od konjske grive, što je dobijeno od hitrog'), koji čine Vaḍasaneja ogranak Jaḍur Vede.

«Dominantna uloga Sunca u horoskopu može da dovede do raznih bolesti, vaše veličanstvo», nastavio je Sunčev pandit, «a to se naročito odnosi na kožna oboljenja, kao što je 'bela lepra' (vitiligo), dok međutim štovanje Gospoda Sunca pomaže da se izleče sve bolesti, i čini kožu blistavom kao Sunce. Jednog dana je pakosni riši Durvasas posetio Sri Krišnu u njegovom glavnom gradu Dvaraki. Gospod Krišna ga je srdačno dočekaio i na svaki mogući način ispoljio gostoljubivost, ali Krišnini sin Samba narugao se tom plahovitom rišiju. Durvasas se isprva uzdržao, kako bi zadržao Krišniniu naklonost, ali kada ga je Samba i drugi put pecnuo, Durvasas ga je prokleo da pati od vitiliga. Čuvši za tu kletvu, Sri Krišna je požurio da mrzovoljnog mudraca zamoli za oproštaj što ga je njegov sin uvredio, i pitao ga kako da ukloni čini. Durvasas je odgovorio: "Neka se dečko pridržava zaveta nedeljom i neka obožava Sunce." Samba je tako i činio, i nakon što je bio izlečen izgradio je u znak zahvalnosti predivan hram Suncu.

«Stoga je prikladno obavljati redovne, disciplinovane obrede posvećene svemoćnom Gospodu Surji Narajani. Pojanjem Gajatri mantre bramane stiču jasno rasuđivanje, a jogiji čineći pozdrave Suncu stiču zdravlje, snagu i svesnost. Oni koji redovno ponavljaju svetu himnu Aditja Hridaja pobeđuju sve svoje protivnike isto tako pouzdano kao što je Gospod Ramačandra pogubio Ravanu u boju. Svetlost i slava Boga Sunca tako su veliki da svako ko meditira na Surju Narajanu kao na suštinu i vladajuće božanstvo vida svih bića, onog koji spira grehe, gubi i slepilo i neznanje. To je ono božansko Sunce pred kojim ničice padam svakog jutra dok se diže na nebu.»

Treće poglavlje

M E S E C

(Ilustracija na strani 38: Mesec)

Kada je pobornik Sunca završio sa svojim objašnjenjem, ceo dvor je, na čelu sa kraljem, žamoreći hvalio to majstorsko izlaganje. Zatim je došao red na Mesečevog zastupnika da zastupa drugu luču našega neba. Oči tog čoveka istančanog ukusa blistale su na delikatnom, izražajnom licu takvim dostojanstvom kao da pripadaju jelenu. Uzbuđeno je progovorio: «Tvoje mišljenje je van svake sumnje oštromno, Poštovaoče Sunca, ali moć Meseca je zaista nezamisliva.

«Mesec je svačiji um, gospodar čula i osećanja, a oni koji ga usrdno obožavaju oslobađaju se bolesti i postaju srećni. Među *nakšatrama* (lunarnim konstelacijama u vedskom zodijaku) Mesec je ovaploćeni Bog u lunarnom obliku, a njegov ugled je uvećan zato što Šiva, gospodar planine Kelaš, nosi mladi Mesec na svom čelu. Neki tvrde da zbog toga Mesec predstavlja osmi deo ovaploćenja uzvišenog Gospoda Šive.

«Kao gospodar noći, Mesec određuje raspored rituala i predstavlja utočište predaka. Oni koji štiju bogove i pretke, i piju somu u žrtvenim obredima some, sigurno odlaze na Mesec kada napuste ovaj svet. Vede objavljuju da je Mesec 'sam kralj Soma, hrana bogova'. Uvek kada se obavi prinošenje žrtve, miris tih ponuda diže se do Meseca. Kao gospodar biljki i njihovog rasta, Mesec izliva nektar some u vegetaciju sveta, hraneći je da bi ona mogla da nahrani sva stvorenja. Mesec je gospodar sve vode na

svetu, i vlada slanim ukusom; on reguliše plimu i oseku, i skladišti i podstiče kišu.

«Mesec sija divnom belinom jogurta, školjke ili rose, i sva hrana raste zahvaljujući njegovoj svetlosti. Lep je, mladolik, voden, i donosi sreću, a telo mu se uvećava i smanjuje. Miroljubiv i povoljan po svojoj prirodi i izgledu, nežnog je ali zaobljenog tela ljupkih udova, i inteligentnog, blagog i prijatnog govora, čarobnih očiju, i mudar. Nosi belu odeću i belo cveće, njegov metal je bronza ili srebro, a dragi kamen biser. Posедуje kapa-vata konstituciju, i neretko je ćudljiv. Voli da skita, i po prirodi je vaišja (pripadnik trgovačko-zanatske kaste; ono božansko u vidu proizvodnje, užitka i zajedništva). Upravlja krvlju u telu i, pošto ima svojstvo semene tečnosti, ispunjen je strašću. Svako ko teži polnom zadovoljstvu trebalo bi da se moli Mesecu.

«Mesec je gospodar severozapada, ponedeljka i sazvežđa Raka; zovu ga Kaplja Zlatnog Sjaja Na Nebu (*Indu*), Blistavi (*Čandra*), Tvorac Noći, Hladno-zračeci, Donosilac Snega, Poglavar Bramana, Znamenje Zeca, Soma, Muž Nakšatri, i Onaj Sa Očima Košute. Pošto ga svi vole, zovu ga i Prijateljem Sveta. Sunčev Sušumna zrak iz dana u dan povećava Mesec u periodu od petnaest dana, tako da se on puni sve do dana punog meseca. Dok su Sunčevi zraci žarki, mesečina umiruje, rashlađuje i neguje. Shodno tome, bogovi piju somu sa Meseca dok on opada, a preci je piju na dan mladog meseca (posle noći bez meseca). Mesec je nastao od suza radosnica koje je prolio Atri Riši, Bramin sin rođen iz njegovog uma.»

«Budi tako ljubazan da nam ispričaš priču o rođenju Gospoda Meseca», umilno ga je zamolio kralj.

«Mesec je došao na ovaj svet zahvaljujući Anasuji ('nezlobivoj'), ćudesnoj ženi Atrija Rišija. Vodeći bogovi vasionerešili su da provere njenu ćednost, pa su joj došli kao gosti i bestidno zatražili da ih gola nahrani. Na taj zahtev, ta dovitljiva žena pretvorila je te moćne bogove u male bebe i, skinuvši svoju odeću,

podojila ih iz svojih grudi pre nego što ih je ponovo učinila odraslima. Neizmerno zadovoljni i potreseni Anasujom, ti kosmički vladari blagoslovili su je da dobije jedinstvenu, neuporedivu decu. Zahvaljujući blagoslovu Šive rodio se neverovatno naprasiti Durvasas Riši. Višnuovim blagoslovom rođen je Datatreja, to besmrtno biće koje je prvi Agori na svetu.

«Bramino dobročinstvo je na sledeći način dovelo do rođenja Meseca: Riši Atri stajao je tri hiljade godina sa podignutim rukama, bez ikakvog pokreta, pa čak i bez treptaja oka. Zatim, kada mu je telo postalo obliveno Somom, on sam je postao Soma, i podigao se na nebo. Somin sok toliko ga je ispunio da se prelio i Soma mu je potekla iz očiju i svetlošću ispunila nebesa. Boginje deset pravaca skupile su se da prihvate tu Somu u svoju zajedničku matericu, ali nisu mogle dugo da je zadrže. Zametak je pao na zemlju i dobio oblik Meseca, posle čega ga je Brama smestio u kočiju. Tada su sva nebeska bića počela da ga obožavaju i da mu se klanjaju. Kasnije je oženio svih dvadesetsedam nakšatri, počevši od Kritike, i to ga je zamalo uništilo», upečatljivo je završio pandit.

«Molim te da to objasniš», podstaklo ga je njegovo veličanstvo.

«Mada je imao dvadesetsedam žena, koje su sve bile sestre», nastavio je Mesečev pobornik, «Mesec je najviše voleo onu po imenu Rohini, i stalno je ostajao sa njom u njenom zdanju. Svako ko bi u to vreme pogledao na nebo, mogao je da vidi vazda pun Mesec, svake noći, nepokretan u sazvežđu Rohini.

«Ostalih dvadesetšest Mesečevih žena nisu bile nimalo zadovoljne takvim stanjem stvari, jer su i one želele da redovno provode vreme sa svojim mužem u zabavi, i molile su ga da i njih posećuje. Kako se slepo zaljubljeni Mesec nije obazirao na njihova preklinjanja, one su plaćući potrčale svome ocu, Patrijarhu Dakši, koji je dvaput razjareno upozorio svog zeta na nedolično ponašanje.

«Posle treće pritužbe, Dakša je izgubio živce i bacio na Mesec kletvu trošenja i propadanja. Ovaj je iz dana u dan sve više opadao, gubeći svoj sjaj i sok. Nikakva žrtva nije mogla da ga osnaži i izleči. Sve biljke na svetu prestale su da rastu, i uskoro su, lišena hrane, sva stvorenja počela da propadaju. Nebeska bića, uznemirena mogućnošću da celokupan život na Zemlji podlegne toj pustošućoj bolesti, zauzela su se za Mesec i uspjela da donekle smekšaju Dakšu svojim molbama. Ovaj je obećao tom nestajućem nebeskom telu da će, ukoliko se bude ispravno ponašao, biti spašen propadanja tokom polovine trajanja svakog meseca. Kaznom popravljeni Mesec sada raste i opada dok jednom mesečno obilazi svaku svoju suprug, svakoj posvećujući po jedan dan i jednu noć.

«Kralju, mi koji živimo na Zemlji», nastavio je pandit, koristeći priliku za moralisanje, «moramo stalno da imamo na umu ovu priču o Gospodu Mesecu. Kada određujemo miljenike među onima za koje smo se zakleli da ćemo ih podjednako poštovati, izlažemo se prokletstvu. Takođe, oni koji se preterano odaju polnom opštenju podležu užasnoj bolesti propadanja, bolesti koja se prvi put pojavila na svetu prilikom Dakšinog proklinjanja Meseca.»

«Zar nije tačno», upao mu je u reč kralj Vikrama, «da je Patrijarh Dakša, deda dvanaest Aditja, morao da ispašta zbog te nesmotrene kletve?»

«Tačno je, kralju», odgovori znalac. «Svaka akcija proizvodi reakciju, jednako pouzdano kao što noć smenjuje dan. Kada se Dakša usudio da uvredi svog drugog zeta, svemogućeg Gospoda Šivu, izgubio je život i ponovo se rodio samo zahvaljujući zalaganju kralja Meseca.»

«Reci mi kako je došlo do toga da se ponovo rodio», naredio je kralj.

«Veliki kralj Pritu bio je pradede desetorice koji su zajedno bili poznati kao Praćetasi ('promišljeni'). Ti dečaci su se ponašali i živeli toliko slično kao da su srasli zajedno. Kada im je njihov otac naredio da se razmnožavaju, potražili su utočište u okeanu, kojim

vlada kralj Mesec, i tu su vršili pokoru u trajanju od deset hiljada godina. Ta pokora je bila toliko uspešna da im je podarena supruga čiji će unuci prekriti zemlju.

«Kada je deset Praćetasa izašlo iz mora posle uspešne i duge pokore, pobesneli su kada su videli kako je površina zemlje potpuno pokrivena ogromnim drvećem koje kao da se uzdizalo do samih nebesa. Na licima im je izbio bes u vidu vatre i vetra, i drveće je počelo da gori i pretvara se u pepeo. Videvši uništene šume Mesec je, u svojoj ulozi vladara a time i zaštitnika bilja, morao da se umeša i zaštiti svoje podanike, odnosno drveće koje se našlo u velikoj opasnosti.

«Kada je Mesec stupio na scenu, počeo je da stišava gnev Praćetasa, rekavši im: "Ovo bezobzirno uništavanje vegetacije onemogućiće vam da izvršite svoju dužnost naseljavanja sveta. Osim toga, vi ste sada vladari svega, uključujući i drveće; kako onda možete da ga uništavate? Ono je bespomoćno, i nije u stanju da uzvratu istom merom. Sklopite mir sa preostalim drvećem, kako bi i vi i ono napredovali, a onda uzmite za svoju suprugu divnu devojkicu Lotosovo Oko, kćer drveća."»

«Kćer drveća?», prozbori kralj Vikrama u nedoumici.

«Vaše veličanstvo, Lotosovo Oko bila je kćer rišija Kandua i apsarase Pramloče ('spustiti se, potonuti'). Pramloča je pala na Zemlju sa nebeskih predela, dobivši od Indre, kralja bogova, zadatak da osujeći Kanduovo isposništvo. To je učinila tako uspešno da je uskoro zatrudnela sa njim. Posle porođaja Pramloča je ostavila svoju žensku bebu i vratila se na nebo, a bebu su usvojila i othranila božanstva drveća. Kada bi Lotosovo Oko zaplakala za mlekom, kralj vegetacije Gospod Mesec bi joj dao da sisa somu iz njegovog prsta.

«Kada je kralj Mesec predložio taj savez i prijateljstvo, preostalo drveće, koje je bilo u neizmernom strahu, rado je dalo svoju kćer u brak sa Praćetasima. Pošto je svih deset Praćetasa izgledalo i ponašalo se kao jedno biće, i pošto je devojkica bila voljna

da ih prihvati kao da su svi oni jedno, obe strane su se složile i posle venčanja se rodio sin. Taj sin je bio nekadašnji Dakša, ponovo utelovljen.»

«Hmmm», pronicljivo je izustio kralj.

Pandit je nastavio: «Zbog Dakšine kletve Mesec nije imao potomstvo sa Dakšinih dvadesetsedam kćeri, ali je imao četiri sina sa jednom drugom suprugom po imenu Manohara ('Otimačica uma'). Najstariji od njih bio je Varčas, koji se rodio na Zemlji u vreme čuvenog rata *Mahabharata* kao onaj ratnik nezapamćene snage po imenu Abimanju.

«Drugi sin Meseca bio je planet Merkur, obdaren ogromnom pameću, a i priča o njemu će uskoro biti ispričana, kralju. U Mesečevoj lozi rodili su se preko njegovog sina Merkura nebrojeni kraljevi i ratnici velike hrabrosti, a među njima i onaj naslavniji, Bog inkarniran na ovom svetu, Oličeno Savršenstvo (Purnatmaka Purušetama), Zaštitnik Krava, Miljenik Mlekarica: Gospod Krišna Lično, osma inkarnacija Gospoda Višnua.

«Taj Sri Krišna, istinski izdanak lunarnog roda, svakome ko na njega misli daruje beskrajno blaženstvo. Ukazujem svoje poštovanje tom Mesecu koji, poput njegovog slavnog potomka, obasipa svet svežinom i izaziva ushićenje.»

Četvrto poglavlje

M A R S

(...)